

BAYRAM TADBIRLARIDA JAMOAT TARTIBINI SAQLASH BO'YICHA XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI

Aytbayev Sanjar Sadullayevich

Jamoat xavfsizligi universiteti magistratura tinglovchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada yurtimizda bayram tadbirlarida jamoat xavfsizligini ta'minlash va ushbu jarayonda xorijiy davlatlar tajribasidan keng foydala nish borasida fikr va mulohazalar keltirilgan.*

Kalit so'zlar: *Xavfsizlik, xalq, tahdid, siyosiy tizim, ma'muriyat, jamoat xavfsizligi, jinoyatchilik.*

O'zbekistonda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar jarayonida xalqimizning osoyishta hayotini ta'minlash hamda jamoat xavfsizligi masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Jumladan, jamoat xavfsizligini ta'minlash sohasidagi ishlarni "Xalqmanfaatlariga xizmat qilish" tamoyili asosida tashkil etishning yangicha mexanizmlari joriy etilib, davlat organlarining jamoatchilik bilan o'zaro hamkorligi yo'lga qo'yildi. Shu bilan birga, jahonda kuchayib borayotgan turli-xil xatar va tahdidlar, pandemiya, tabiiy va texnogen ofatlar mas'ul davlat tuzilmalariga o'z faoliyatini "Barcha sa'y harakatlar inson qadri uchun" degan g'oya asosida takomillashtirish vazifasini yuklamoqda. Global tahdidlar, ommaviy axborot vositalari dunyosida xavfsizligimiz birinchi navbatda samarali ko'p tomonlama hamkorlik masalalariga bog'liq. Bu borada xalqaro hamjamiyatning zamonaviy tahdidlarga munosib javob beradigan, xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan faoliyatini o'rganishga alohida etibor qaratish muhim ahamiyatga ega. Turli davlatlarda ma'muriy hudud, siyosiy tizim, davlat boshqaruvining o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqqan holda, jamoat tartibi va xavfsizligini ta'minlash bo'yicha faoliyatturlicha amalga oshiriladi. Bu borada har bir davlatning o'ziga xos tajribasi mavjud bo'lib, uni o'rganish bugungi kunning dolzarb talablaridan biridir.

Ma'lumki, so'nggi yillarda ichki ishlar organlarining faoliyatini kompleks takomillashtirishga qaratilgan bir qator tizimli ishlar amalga oshirildi. Jumladan, ichki ishlar organlarining jamoat tartibini saqlash va xavfsizligini ta'minlash faoliyatining tashkiliy asoslarini takomillashtirish bu boradagi tizimli ishlarning muhim yo'nalishlaridan biri bo'ldi.

Xususan, jamoat xavfsizligini ta'minlash, jinoyatchilikka qarshi kurashish va huquqbuzarliklar profilaktikasining yaxlit tizimini shakllantirish, ichki ishlar organlarining eng quyi bo'g'inidan respublika darajasigacha samarali faoliyatini yo'lga qo'yish va zamonaviy ish uslublarini joriy etish orqali mamlakatimizda

huquq-tartibot va qonuniylikni mustahkamlash, aholining tinchligi va osoyishtaligini ta'minlash maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Jamoat xavfsizligini ta'minlash va jinoyatchilikka qarshi kurashish sohasida ichki ishlar organlari faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF6196-son (2021 yil 26 mart) farmoni qabul qilindi.

Aytish joizki, fuqarolarning jamoat tartibini saqlashdagi ishtiroki avvalom bor ushbu ishtirokning chora-tadbirlarini belgilash, ishtirok etish usullari va hokimiyat hamda aholi o'rtasidagi o'zaro hamkorlik shakllarini belgilash muhim hisoblanadi. Jamoat tartibini saqlashda fuqarolar ishtirokining amaldagi qonunchilik doirasida huquqiy tartibga solinganligini tahlil qiladigan bo'lsak, bu borada ko'rish mumkinki, mazkur faoliyat turi qonun darajasida tartibga solinmagan. Bu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoev "Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi" nomli ma'ruzasida ta'kidlanganidek, "Ayni vaqtda qonunlarning to'liqligi, hayotiyliigi va to'g'ridan-to'g'ri amalga oshirish mexanizmlariga ega ekani haqida so'z yuritganda, bu borada hali ko'p ish qilishimiz kerakligini ta'kidlash zarur". Davlat rahbarining ushbu keltirilgan fikrlari tahlil qilinayotgan masalaga ham bevosita ta'lluqli hisoblanadi.

Jamoat xavfsizligi jamoat tartibidan farqli ravishda amaldagi qonunchilikda ta'rif keltirilgan ya'ni, jamoat xavfsizligi – jamiyatning qonunga xilof tajovuzlar, ijtimoiy va millatlararo nizolar, favqulodda vaziyatlar va boshqa tahdidlardan himoyalanganlik holati bo'lib, u jamiyatning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi hamda insonning huquqlari, erkinliklari va qonuniy manfaatlarini ro'yobga chiqarilishini ta'minlaydi

Bayram tadbirlarida jamoat tartibini saqlash bo'yicha horijiy davlatlar tajribasi saqlanadigan ahamiyatli masaladir. Bu davlatlar o'zlarining bayramlarda jamoatga munosib muhit yaratish uchun turli qoidalar va tartibotlarni qo'llab-quvvatlash bilan mashhur. Misollar sifatida, Rossiyada "Maslenitsa" bayramida balandliklar va g'alalar to'plani, Fransiyada "Bastille kunida" festival va do'ppilarga odamlar to'plashi kabi tadbirlar ko'rsatilib keladi.

Ular tartibni saqlash uchun chora-tadbirlar o'tkazib, tashkil bo'lgan tadbirlar hisoblanadi. Bu tadbirlar davlatning politsiyasi va qonunlariga amal qilishga asoslangan. Ularning asosiy maqsadi, jamoatni xavfsizlik va tartib bilan ta'minlash, har xil obro'y, surov va yiqitishlarni oldini olish, jamiyatning xayratkor va adolatli ahamiyatini ko'rsatishdir

Horijiy davlatlar bayram tadbirlarida aholini xavfsizlik, tartib va boshqa muammolar bilan shug'ullanadigan maxsus kuchlar tomonidan amalga oshirilgan tadbirlarni o'zgartirishlarni qo'llab-quvvatlash bilan tan oladilar. Ular bu tadbirlarni jamoatning istaklarini, traditsiyalarini va farovonligini duch keltirib chiqarishni istab qiladilar.

Bunday tajribalar bizga yaratilayotgan bayram tadbirlarida jamoat tartibini saqlashda qanday qoidalar va tadbirlarni amalga oshirishimizga yordam beradi. Bu sayyohlar va milliy bayramlar orqali mamlakatimizning madaniyatini o'zida aks ettirayotgan umumiy axborot va turizm potentsialiga jiddiy ta'sir qiladi. Ushbu tajriba va tajribalarni o'zimizga yondashtirib, jamoat tarzida xushmuomala va birodarlikni rivojlantirish umidini qo'llab-quvvatlaymiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining Prezidenti Shavkat Mirziyoevning O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yiliga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruzasi (Speech by President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev at the Solemn Ceremony Dedicated to the 24th Anniversary of the Adoption of the Constitution of the Republic of Uzbekistan) // Xalq so'zi.– 2016. – 8 dek.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi jamoat xavfsizligi konsepsiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi (2021 yil 29 noyabr) farmoni

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni PF-27-son. O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi konsepsiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida. 2021 yil 29 noyabr. lex.uz/uz/pdfs/5749291.

4. Ismoilov A.S., Raxmonov F.E., Akbarov L.I. Ommaviy tartibsizlikning kelib chiqish sabablari va bartarafetish yo'llari: O'quv qo'llanma. – T.:TOHTBY, 2015.-80 bet